

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 140 Lei

Pe jum. an . . . 70 Lei

Pe trei luni . . . 40 Lei

Un exemplar 1—/Leu.

TELEFON P. ORAȘ ȘI
URBAN No 750

ROMANUL

**REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA**

Str. Românului 1/a.

Inserțiunile se primesc
la administrație și se ta-
xează conform tarifului.
**MANUSCRIPTELE
NU SE ÎNAPOIAZĂ.**

Între Bulgaria și Serbia.

Unul din copurile cele mai de seamă ale lui Stambulinsky, atunci când a întreprins vitele sale diplomatice în streinătate, a fost acela de a atrage simpatia apusului, de partea Bulgariei, referitor la chestiunile teritoriale.

Se știe că Bulgaria a considerat întotdeauna ca foarte păgubitor pentru ea modul în care au fost așezate, afacerile internaționale, la Versailles.

Cu toată dispozițiunea aceasta de spirit, Bulgaria, prin oamenii de stat cari o reprezentau, a socotit că nu putea să fie diplomatic să ridice protestări, într'un moment când spittele erau atât de pornite contra poporului bulgar, din cauza atitudinii avute de acesta în război.

Un adevărat act de finețe diplomatică, a fost din partea d-lui Stambulinsky, acela de a primi condițiunile impuse, cu intenția de a apăta Antantei că Bulgaria își recunoaște greșeala și că redevine, aceea ce ar fi trebuit să fie dela început, un element de liniște și ordine, alături de toate celelalte națiuni civilizate.

De aci nu reșea însă nici pe departe că Bulgaria avea să admită o stare de lucruri desavantajoasă intereselor naționale, și din contra, urma că totul trebuia pregătit în vederea momentului suprem când s'ar fi putut face o intervențiune, cu folos.

Îndată ce situația a fost mai calmă, și într'un moment când Jugoslavia discuta cu Cehoslovacia în conflictul teritorial, îndeașuns de bine cunoscut; în momentul, mai ales, când Ungaria și Germania erau pentru Antantă adevărate prilejuri de nemulțumire, d. Stambulinsky, obținea încrederea Angliei și făcea intervenții repetate pe lângă oamenii de stat francezi, căutând să intereseze pe aceștia, cu privire la interesele bulgare.

Ocuparea teritoriilor în litigiu, de către trupele sârbești, a fost pentru Bulgaria, altă dată atât de violentă, un nou prilej, de prudență și înțelepciune.

A fost înțeleaptă și studiată această ultimă atitudine a Bulgariei, pentru că astăzi, conflictul de natură teritorială dintre Bulgaria și Serbia, a fost pus, grație d-lui Stambulinsky, cu o deosebită stăruință pe tapet.

Guvernul bulgar, cere să se reia chestiunea teritorială și procedându-se la o revizuire a tratatului dela Versailles să se menajeze interesele bulgare atâta de nedreptățite.

Antanta a sfârșit prin a admite posibilitatea revizuirii tratatului, în favoarea statului bulgar, aceea ce ar explica și faptul că la Sofia, au început să sosească diferite misiuni ale Antantei, referitor la nevoia examinării chestiei teritoriale dintre Bulgaria și Jugoslavia.

Această modalitate de a înțelege situația, a puterilor antante, nu implică însă din partea

Serbiei o similitudine de păreri, dăunătoare aspirațiilor naționale ale sârbilor.

Sârbii, în general vorbind, și mai ales atunci când se pune chestiunea teritorială, se arată mai mult decât energici și mai mult decât intransigenți, prin aceea că ei refuză cu hotărâre or ce aducere de probe și or ce nouă examinare a problemei.

Așa de pildă sunt cunoscute intransigențele sârbești, în conflictele teritoriale avute cu Cehoslovacia, unde trupele sârbe au refuzat să se supue chiar rezultatului dat de plebiscitul organizat în acele regiuni.

Aceiași atitudine a avut-o Serbia și față de Bulgaria și de Italia, și mai ales față de România, în chestia Banatului, cea mai dreaptă și mai evidentă poate dintre toate, din punctul de vedere al dreptății intereselor românești.

În consecință este greu de admis că Jugoslavia va înțelege să facă anumite concesii Bulgariei, mai ales dacă se ține seamă de faptul că ura sârbilor față de bulgari este departe de a fi luat sfârșit.

Jugoslavia continuă să considere și azi pe bulgari drept niște barbari și drept dușmani naturali ai Serbiei. Numai greu se vor putea decide Jugoslavia să uite că armatele bulgare, au făcut în Serbia cele mai mari măceluri și cele mai cumplite barbarii.

De aceea ni se pare că problema teritorială sârbo-bulgară va fi una din cele mai delicate.

În tranșarea ei va trebui prudență și tact și mai ales calm, foarte mult calm, de oare ce fără aceste elemente, un nou cutremur ar putea să se producă în Balcani.

CONSPIRAȚIA BOLȘEVISTĂ DIN NORVEGIA.

CRISTIANIA. — Vecinătatea Norvegiei cu Rusia, a avut drept urmare fatală, contaminarea celei dintâi de boala comunismului rusesc. Propagandistii bolșevici, nu se foloseau de legăturile lor cu Norvegia numai pentru a tranzita peste teritoriile norvegiene banii și bunurile necesare propagandei bolșevice în statele europene, ci au atentat la însăși organizația de stat a Norvegiei.

Autoritățile de siguranță a statului, au observat în ultimul timp, că numărul aderenților comunismului s'a înmulțit în mod surprinzător. Comunismul bazat pe forțele proprii și pe ajutorul promis de bolșevicii ruși, au încercat să acționeze pe față. Poliția și armata avizată la timp despre lovitură de stat ce se pregătea, au suprimat întreagă mișcarea bolșevistă, atât din capitală, cât și din orașele din provincie. Conspiratorii bolșevici, au fost deținuți și arestați. Intințele depozite de lemne din jurul capitalei, incendiate de bolșevici, au ars complet. Din documentele aflate la cei deținuți și la cercurile lor de întrunire, s'a aflat, că bolșevicii norvegieni intenționează să ucidă pe toți miniștrii și pe capul statului. S'a aflat și lista cu numele persoanelor, cari urmau a fi numite la diferitele comisariate, ce s'ar fi instituit după tipul leninist. Orice legătură economică, financiară și de comunicație cu Rusia a fost suspendată.

(Agenția „Damian”).

Comunism și civilizație.

Sovietele rusești, au pus încă dela început mare bază pe faptul că odată și odată, vor reuși să atragă în apele concepției lor sociale și pe socialistii francezi, al cărora caracter iute și impulsiv, li-se pănea foarte nimerit pentru a se supune influențelor exercitate din afară.

Scopul acesta al sovietelor a fost în parte atins, deoarece se știe că partidul socialist francez, a sfârșit prin a adera la internaționala a treia ale căreia principii fundamentale, atunci când au fost publicate, au stârnit indignarea generală, deoarece ele erau formularea netă și brutală, a răsturnării oricărei idei de ordine și disciplină.

Faptul că partidul socialist francez a putut să primească ideea aderării la a treia internațională, se explică prin aceea că la un anumit moment, extremiștii au reușit să-și impue punctul de vedere, grație mijloacelor de convingere bănești ce le fuseseră furnizate de către organizațiile sovietiste.

Muncitorimea franceză; însă, conștientă și înțeleaptă, dându-și seama de urmările dezastroase ce ar fi putut să le aibă faptul împlinit al aderării și înțelegând procesul de desagregare socială ce-l conținea în germenii ei, principiile leniniste, s'au ridicat cu energie contra deciziei partidului socialist, declarându-se gata să rupă orice legătură cu acesta, în cazul când el ar fi urmat să persiste în convingerile-i, numai eronate, dar absolut păgubitoare pentru stat.

Prin această atitudine a muncitorimei franceze, comunismul rusesc suferă o mare lovitură, de natură să-l atingă până în cutele cele mai intime ale întregii sale organizațiuni.

Leninismul se bazase pe muncitorimea franceză pentru a-și întări acțiunile și în contra orărilor așteptări dezastrul pornește tocmai din partea acelorora de unde calcule greșite făceau să se spere într'un ajutor.

O altă înfrângere destul de gravă, dacă nu decisivă, o suferă, comunismul în nordul Europei, unde el a căutat în special să se infiltreze, pentru a-și asigura acolo o bază de operație, menită să sporească prestigiul unei doctrine vinovate.

Încercările acestea de infiltrație, or cât de stăruitoare au fost însă, au dat complectamente greș, de oare ce Norvegia unde presiunea comunismului se făcea mai mult simțită, a ridicat bariere neînfrângătoare, în fața curentului nimicitor.

Comunismul bolșevic al Rusiei sovietiste, a fost descoperit la vreme, desavuat și condamnat pe toată linia de opinia publică norvegiană.

Mai mult decât atâtea autoritățile de acolo au luat măsuri severe pentru pedepsirea tentativelor de introducere a bolșevismului, stabilindu-se astfel că tot ceea ce vine din Rusia este contra ideii de progres și de ordine în stat.

Această nouă înfrângere a comunismului, ia acestuia or ce nădejdi de succes și îl condamnă să moară între granițele unde s'a născut.

Comunism și civilizație rămân, deci, două noțiuni cari se exclud una pe alta.

Legăturile noastre diplomatice cu Ungaria.

Budapesta. — Legăturile diplomatice dintre Ungaria și România vor fi în curând reluate. Reprezentantul diplomatic al Ungariei va pleca la București, la 15 Ianuarie iar la 20 a lunii curente își va începe acolo activitatea.

(Agenția „Damian”).

Concertul Gidia Buccardini.

În seara de 15 c. va avea loc în sala Palatului Cultural, concertul doinei **Gidia Buccardini**, renumita primadonă, ale căreia succese pe scenele marilor teatre din apus, constituiesc cea mai bună garanție referitor la valoarea artistică a mult așteptatei serate muzicale.

Dna Buccardini, are în program alături de bucăți de soprană legeră ca arilele din „Lucia” și „Bărbierul din Sevilla” și bucăți de mare pretenție vocală ca piesele din „Norma și Ernani”, ceea ce pune în evidență nu numai dexteritățile de tehnică ale cântăreței, dar și mijloace vocale cu totul afară din comun.

La acest concert sunt chemați să asiste toți cunoșcătorii de muzică și toți amatorii de voci frumoase și științific studiate.

Criza comerțului englez.

Primministrul Angliei, d. Lloyd George, într-una din ultimele sedințe ale camerei comunelor, a relevat primejdiiile ce amenință tot mai greu industria și comerțul Angliei, în urma deprecierei valutei stabelor europene.

Fabricile engleze sunt silită a reduce tot mai mult producția, în lipsă de desfăcare. Aproape un milion de muncitori, au ajuns azi în Anglia a fi fără lucru.

Industria arhitectonică a ajuns și în Anglia, aproape tot așa de necunoscută, ca și la noi.

Lloyd George, a arătat că în ultimii doi ani de pace Anglia a realizat câștiguri cu mult mai mici, decât cele necesare acoperirii datorilor făcute în ani de război.

Specialiștii englezi au renunțat a mai spera, să vadă reinclorinț în timp scurt, comerțul englez.

Toți vechii cumpărători ai Angliei, au devenit insolvabili, — spune Lloyd George; Anglia abia vinde un procent din cantitatea de fabricate și materii prime, pe care o vindea înainte de război.

Europa abia se mai poate susține. Plățile le împlineste cu greu și aproape în toate țările sunt puse în funcționare presele de bancnote, — cari nu sunt bune pentru altceva, decât pentru a prelungi o agonie.

Atât timp, spune Lloyd George, cât Europa nu ajunge în vechea ei ordine, refăcându-și mijloacele de cumpărat, viitorul țărilor europene este nesigur. Fiecare zi poate să aducă surprize grele.

Popoarele europene, spune Lloyd George, dacă nu vor înțelege repede, nevoia păcii adevărate, vor cădea victime ale propriilor lor greșeli. Europa nu se poate reface decât după asigurarea păcii generale și definitive. Cu cât această pace întârzie mai mult, cu atât refacerea Europei va întârzia.

Fiecare țară este datoră, să lucreze din răsuputeri pentru propria sa refacere. În această privință, muncitorimea de tot felul are datorii speciale, mari și frumoase. Tara, în care muncitorimea va înțelege mai curând și mai deplin datorile sale și se va achita de ele în întregime, va fi prima între statele cari se vor reface după război.

Intr'un apel patriotic, călduros, adresat muncitorimei, premierul englez, arată toate aceste condiții, necesare refacerii Angliei, refacerii industriei și comerțului englez și accentuează, că muncitorimea Angliei trebuie să dea pildă demnă de urmat, muncitorimei din lumea întreagă. Arată că industria și comerțul Angliei este în funcție de intensitatea vieții industriale, comerciale și economice, din restul Europei. Muncitorimea engleză, dacă își dorește bunăstarea, trebuie să muncească, îndemnând la muncă muncitorimea din Europa întreagă.

Sfaturile și apelul primului ministru, au avut răsunet în toată Anglia. Grevele, cari acolo nu mai aveau sfârșit, s'au terminat pe toată linia.

Un curent sănătos, a prins putere printre muncitorimea cultă a Angliei și sperăm, că această revenire la dreapta judecată a muncitorimei marelui imperiu britanic, își va arăta binefăcătoarele influențe și asupra muncitorimei din restul Europei.

Unificarea salariilor învățătorilor și școlile comunale din Arad.

În ședința comisiei administrative a orașului, ținută Luni după masă, revizorul școlar, dl. Iosif Moldovan, a adus la cunoștința comisiei decizia relativ la unificarea salariilor învățătorilor din Ardeal cu ale acelor din vechiul regat. În sensul acestei decizii atât retribuțiile învățătorilor de stat, cât și ale celor confesionali sau comunali s'au urcat la 800—1200 lei lunar.

Orașul Arad susține mai multe școli comunale. Retribuțiile învățătorilor dela aceste școli erau acoperite în parte de oraș și în parte de ajutorul acordat de către stat.

Revizorul școlar a adus la cunoștință comisiei administrative, că statul va acorda și în viitor acest ajutor: însă numai suma cu care a contribuit și până acum. Astfel diferența ce rezultă din îmbunătățirea salariilor, cade în sarcina orașului. Având în vedere că la școlile comunale ale orașului sunt în funcțiune aproape 100 învățători, noua sarcină financiară ce revine orașului este destul de considerabilă și pentru care orașul neavând acoperire, va trebui să se caute noi izvoare de venituri. Îngreunarea cu noi impozite a populației de sigur va mări nemulțumirea generală în rândurile contribuabililor, produsă în urma diferitelor impozite comunale extraordinar de mari, ce apasă greu.

O altă soluție pentru a asigura nouile salarii ale învățătorilor dela școlile comunale ar fi predarea acestor școli statului.

Soluția aceasta, după informațiile ce avem, pare a avea preferință și din partea conducerii orașului, deoarece s'ar ușura în mare măsură și bugetul orașului, îngreuiat peste forțele financiare de care dispune.

Politehnica superioară din Timișoara.

Inițiativa unei școli superioare politehnice din Timișoara, este de sigur un eveniment de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea noastră industrială și în special pentru reînvierea și evoluția celei mai înaintate și mai moderne industrii din România întregită: cea a Banatului. Această înaltă instituție de stat menită a forma personalul tehnic superior: inginerii, este garanția că în cel mai apropiat viitor România va industrializa și valorifica imensele bogății naturale indigene. Numai astfel producția se va mări, exportul va crește și economia noastră națională va înflori.

Este știut doar că numai pe un personal tehnic numeros și bine pregătit se bizue puterea industrială a unei țări. Inițiatorii sunt de felicitat. Industriașii bănățeni au înțeles acest lucru și din proprie inițiativă s'au oferit a dona 250.000 lei anual pentru întreținerea școlii. Primăria din Timișoara susține de asemenea această instituție atât de utilă pentru țară. Ea a donat local, mobilier, a înființat un cămin și o cantină studențească unde jumătate din numărul studenților au locuință și masă gratuit.

Acest centru industrial, Timișoara, a atras studenți din toată țara, din vechiul regat, Basarabia, Transilvania și Banat. Regretăm numai că din cauza locurilor limitate n'au putut fi primiți toți cei ce s'au înscris și s'au prezentat la concurs.

Gratie energiei rectorului și profesorilor, toate cursurile au început la timp și cu deosebire este de remarcant că cu concursul binevoitor al instituțiilor existente și al industriașilor s'au putut organiza primele laboratorii, săli de desen, ateliere etc. unde studenții au și început lucrările practice.

Profesorii au organizat conferințe cu caracter public, urmate de vizitarea numeroaselor fabrici din oraș. Dat fiind condițiile excelente de funcționare, socotim că această politehnică va da rezultatele cele mai strălucite.

Telegramme

(Az. Danian?)

Rectificarea granițelor Bulgariei.

Paris. — Consiliul ambasadurilor a constituit la o nouă examinare la fața locului, a granițelor bulgare dinspre Jugoslavia și la unele rectificări de frontieră, cari vor fi stabilite în bună înțelegere, de comisiuni bulgare-jugoslave. Mai multe comisiuni militare și civile, de ale statelor antante, au sosit la Belgrad, în vederea lucrărilor de rectificare a granițelor. Aceste comisiuni vor fi întregite cu membrii Jugoslaviei și Bulgariei. Rectificarea frontierelor bulgare, este unul dintre rezultatele vizitelor dlui Stambulinsky, făcute în lapus.

Fiume cere alipirea sa la Italia.

Fiume. — Dela pfcarea lui D'Annunzio începe, în oraș domnește liniște. Ordinea a fost complet restabilită. Populația este calmă. Afacerile orașului sunt conduse de un guvern provizoriu în fruntea căruia se află d. Grossich. Noul guvernator, precum și membrii guvernului său, sunt aderenți ai alipirii orașului Fiume la patria mamă. Populația fiomană nu s'a pronunțat în contra alipirii sale la Italia și nu se mai însufletește pentru ideea de-a rămâne stat independent.

DESBINAREA MUNCITORIMEI FRANCEZE.

PARIS. — Hotărârile congresului socialist de la Tours, prin care socialiștii francezi, au proclamat alipirea lor la internaționala III, au fost primite de marile masse muncitorești cu aversune. Dela proclamarea alipirii partidului socialist francez la a treia internațională, adunările muncitorești, în care protestează contra hotărârilor luate la Tours, nu mai au sfârșit. Muncitorimea organizată a publicat eri un manifest, prin care declară că este contra aderării la internaționala III și că a rupt orice legătură cu acei socialiști francezi, cari și-au arătat simpatia față de ideea comunismului rusesc. Atitudinea înțeleaptă, resolută și patriotică a masselor muncitorești, este primită de întreaga Franță cu simpatie și dragoste. Vechiul comitet conducător și organizator al muncitorimii a fost înlocuit cu altul nou, fără ca această schimbare, să fi produs vr'o zdruncinare în rândurile masselor muncitorime.

COMPLICAȚII POLITICE ÎN JUGOSLAVIA.

VIENA. — Știri din Zagreb anunță, că partidul republican sârbesc, cel al comuniștilor, partidul țărănesc de sub șefia lui Radici, partidul democrat de sub șefia lui Coroseț și partidul buntevaților (al sârbilor catolici din Bacica) au refuzat să jure credință dinastiei Carageorgevici. Partidul socialist a trecut în opoziție. Cabinetul Pașici, între asemenea împrejurări, se crede că nu se va putea menține. Toată bunăvoința și iscusința vechiului politician, a primului ministru Pașici, întâmpină rezistența cu orice preț a opoziției. Se crede că Pașici va dizolva Scupștina și va ordona noui alegeri.

Redactor responsabil: Traian P. Nicolae

Editor responsabil: Laurențiu Luca.

TEATRU, MUZICA, CINEMATOGRAFE.

***** MARELE CONCERT clasic al artistului de pian rus cu renume mondial
ȘASA
GORODINSKY
 se va ținea în 16 Ianuarie Biletele se vând în LIB-
 la ora 8 seara în PA- RĂRIA H. BLOCH.
 LATUL CULTURAL. Bo 2373-5

Teatrul APOLLO
 În 12, 13 Ianuarie
 Nuvella lui GUIDO
 MOLLANOSI

Legenda
 din Castelbarto
 Dramă feerică în 5 acte.
 Prim actori: Cecil Tryan.

Teatrul URAMA
 În 12, 13, 14 Ianuarie

Cei patru muschetari
 Comedie în 5 acte. Prim
 actori; Nenea Duji și fiul
 său.

